

12. del – Visjonen om de 2300 aftener og morgener (Daniel kap.8)

Kapitlene 8 og 9 handler om den tredje av de fire visjoner. Kap. 8 handler om verdensmaktene, men denne gang med hovedtyngden rettet mot Israel. Det forutsier vanæren av Jerusalem i år 70 og den følgende forkastingen av landet i 2000 år. Det antyder ofringen av Jesus som blir tydeligere forklart i kap.9. Og Daniel må lære og forstå at det vil ta mange år før Guds rike blir opprettet.

Elam var en av Persias provinser. Susan var dens hovedstad hvor den persiske herskers palass var plassert. Daniel kan ha vært der som diplomatisk utsending på vegne av Belsassar. Det var på slutten av Babylons herredømme og visjoner starter med Media-Persia, før den fortsetter videre med Grekenland og Rom. Det blir opplyst om nye detaljer om verdensrikene, og fortalte Daniel om behandlingen av Israel. Derfor er språket hebraisk fra dette kapittel. Og som i de andre visjoner fører også denne helt frem til endetiden.

Det var ikke lett for Daniel å forstå visjonen, og den måtte bli forklart ham av en engel. Denne forklaring begynner i dette kapittel og blir fullført i kap.9. Kapitlet er i to hovedseksjoner:

- Visjonen (versene 3-14)
- Første del av engelens forklaring (versene 15-26).

Andre del av forklaringen finner vi i kap.9:20-27.

Verdensrikene

Daniel så seg i synet ved bredden av elven Ulai i Susan, opprinnelig en kanal som munnet ut i Tigris. Da han så opp så han fire dyr:

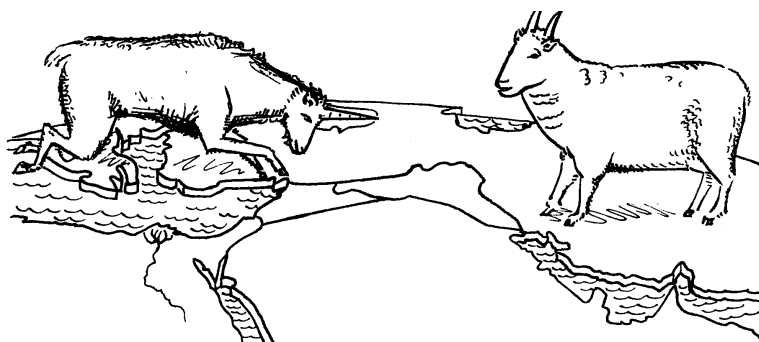
1. En vær
2. En geitebukk med et veldig horn mellom øynene
3. geitebukken med fire store horn
4. geitebukken med et lite horn.

Disse dyrene symboliserte verdensrikene fra Perserriket og frem til endetiden.

Væren symboliserte det medisk-persiske rike (v.3, 4 og 20). Den hadde to horn som symboliserte de opprinnelige to adskilte kongerikene til mederne og perserne. Den tiden visjonen beskrev, hadde Kyros imidlertid overtatt den fullstendige kontroll over medernes rike og gjort Persia til den dominerende partner. Dette blir vist ved at værens to horn hadde forskjellig størrelse, og at det høyeste vokste sist frem. Væren stanget i alle kompassretninger. Ingen klarte å stå imot den. Dette er en nøyaktig beskrivelse av hvordan det persiske rike ekspanderte, særlig under Kyros, til å bli det største rike verden noensinne hadde sett. Etter å ha eksisterte i 200 år blir dette verdensrike til sist overvunnet av den verdensmakt som er beskrevet med det neste symbol.

Profeten Daniels Bok

Geitebukken med det veldig horn symboliserer det greske rike under Aleksander den store (versene 5, 7 og 21). Han samlet de greske stater og kom fra vest og før gjennom Midt-Østen. Han er berømt for å være en av de få hærførere i historien som aldri tapte et slag.

Mellom 334 og 331 f.Kr. beseiret Aleksander den persiske kong Darius den tredje i en rekke slag. Etter det siste slag tok Aleksander den kongelige familie til fange. Darius tilbød han

10 000 talenter for å få den tilbake, men Aleksander avsto: et eksempel på disse ord i profetien: *"Bukken kastet dem til jorden og tråkket på dem."*

Aleksander døde uventet i år 323 f.Kr. da han var på høyden av sin makt og bare 32 år gammel. Dette ville ikke ha vært noen overraskelse for Daniel som var blitt fortalt: *"Men nettopp som den hadde nådd sin fulle styrke, ble det store hornet brukket av"* (v.8).

Aleksander den store

Geitebukken med de fire store horn symboliserer det greske verdensrike etter Aleksander død (vers 8 og 22). Det var ingen selvfølgelig etterfølger (Aleksanders sønn var for ung), og spørsmålet ble endelig løst etter slaget ved Ipsus i år 301 f.Kr., da verdensriket ble delt i fire deler, hver del under en general:

1. Seleukus regjerte i Mesopotamia og Peria.
2. Ptolemeus regjerte i Levanten og Egypt.
3. Kassander regjerte i Makedonia.
4. Lysimakus regjerte i Trakia.

Dette er symbolisert med de fire store horn som vokste opp etter det store horn i visjonen, og oppfylte profetien om at de ikke hadde dens makt. Delingen av verdensriket etterlot det mye svakere enn det opprinnelige rike.

Geitebukken med et lite horn som skjøt frem av ett av hornene viser Romerriket (versene 9-12 og 23-25). Under perioden med de fire hornene som symboliserte de fire greske stater, hadde Rom gradvist utviklet seg til å bli mektig. De greske statene ble svakere og romerne begynte å annektere gresk territorium som medvirket til utviklingen av det romerske verdensrike. Seleukidernes rike (nr.1 i oversikten ovenfor) omfattet området som idag kalles Syria og regjerte over befolkningen sønnenfor og østenfor dette område og omfattet også Israel. Seleukidernes rike ble stadig svakere på grunn av indre stridigheter og mistet herredømmet over mange av de underlagte områder, også jødernes land. Romerne overtok disse områder og i året 64 f.Kr. opprettet den romerske general Pompeius ordnete forhold i disse deler av

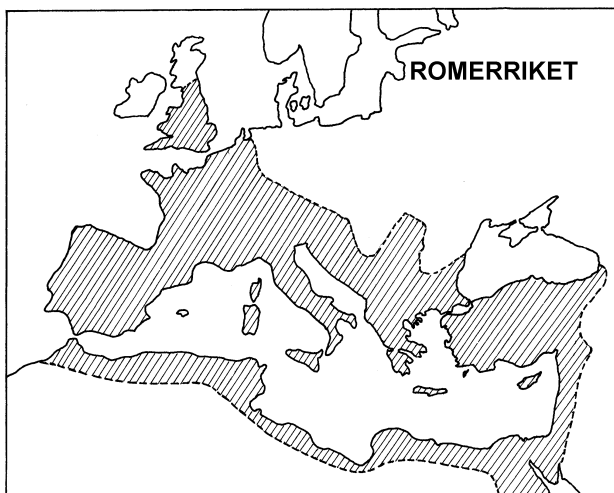
Profeten Daniels Bok

Seleukidernes rike. Romerne "vokste seg overmåte stort mot sør og mot øst og mot det fagre land" som Daniel hadde forutsagt (v.9). Pompeius innvaderte Israel i år 63 f.Kr. og la grunnlaget for at romerne behersket landet på Kristi tid. Slik skjedde det, at ut av det ene av geitebukkens horn (det seleukidernes rike), skjøt det frem "et lite horn" som symboliserte Rom, reiste seg og erobret Israel. (Bemerk at dette lille horn symboliserer hele det romerske verdensrike og må ikke forveksles med det lille horn i kap.7, som bare symboliserer den ene av romerrikets makthavere).

Det lille horns rolle

Det lille horn seiret over Israel fordi det var Guds vilje: det var "ikke ved hans egen kraft" (v.24). Både selve visjonen (v.9-12) og engelens forklaring (v.23-26) retter oppmerksomheten mot Rom fra dets første engasjement i Israel til landets ødeleggelse etter året 70.

Men forklaringen fortsetter videre gjennom tiden helt frem til endetiden, slik at noen av detaljene i versene 23 til 26 gir en dobbel oppfyllelse som omfatter både det romerske verdensrike og den forfalskede kristenhet i de etterfølgende år. Ved å sammenligne detaljene i visjonen og engelens forklaring blir vi underrettet om:

1. Romerriket og jødene

"En konge med et frekt ansikt og kyndig i onde råd. Hans makt skal bli stor ... Mektige fyrster og de helliges folk skal han ødelegge. Fordi han er klok, skal hans svikefulle framferd lykkes for ham ... Mange skal han ødelegge i deres trygghet." (v.23-25).

Dette er hvordan det romerske styre blir beskrevet: styrke, hensynsløshet, ubarmhjertighet, politisk dyktighet. De fleste av disse egenskaper er allerede beskrevet i Daniels to første visjoner i kap. 2;40 og kap.7;7, 19, 23.

"Han skal opphøye seg i sitt hjerte ... Ja, mot fyrstenes fyrste skal han sette seg opp ..." (v.25).

Romerne korsfestet Jesus Kristus som var Den Høyestes hellige. Selv om de ikke selv var klar over det, gjorde de opprør mot hans Far.

"Når overtredene har nådd sine synders mål" (v.23)

Det var faktisk jødene som brakte Jesus til romerne for å få ham korsfestet. De var opphavsmennene drevet av misunnelse og frykt. Med denne handling nådde deres ulydighet sitt klimaks. Jesus hadde sagt: "Så fyll da opp deres fedres mål" (Matt.23;32) og det var denne siste overtredelse som utløste begivenhetene i år 70 (Matt.21;38-41).

Profeten Daniels Bok

"Det vokste helt opp til himmelens hær og kastet noen av hæren og av stjernene til jorden, og tråkket dem ned." (v.10) ... Mektige fyrster og de helliges folk skal han ødelegge." (v.24).

Jødene gjorde opprør mot romerne i år 70. Romerne handlet hurtig og brutalt og slo ned opprøret. De jøder som ikke ble drept ble spredt rundt om i verden, og bare et lite antall av dem ble etterlatt i landet. Dette var oppfyllelsen av advarselen i 5.Mosebok 28. Skraffen blir beskrevet i versene, 15, 49, 50, 62, som forutsa hva som skulle skje med Israel hvis de var ulydige (se også Jesu ord i Matt.24;29). Stjernene i dette skriftsted symboliserer det jødiske folk og spesielt deres ledere.

"Det tok fra ham det stadige offer, og stedet for hans helligdom ble omstyrtet. Sammen med det stadige offer ble hæren overgitt til ødeleggelse for frafallets skyld. Og hornet kastet sannheten til jorden. Det hadde framgang med alt det foretok seg." (v.11-12).

Etter at de hadde knust opprøret ødela romerne Jerusalem og templet (Matt.24;1-2). Med ordet "helligdom" menes templet. Det daglige offer, sentralt under gudstjenesten etter Moseloven, opphørte. Det hebraiske ord for "daglig" er '*tamid*' som betyr "stadig". Det henviser til brennofferet som ofres hver morgen og kveld. Dette blir her et symbol for hele Moseloven – sannheten som ble foreldet.

"Det hadde framgang med alt det foretok seg." (v.12).

Til tross for det veldige omfang av dets opprør mot Gud ble det lille horn ikke fjernet, men fikk fortsette med å lykkes.

"... både helligdom og hær overgis til å bli tråkket ned" (v.13).

Dette var ødeleggelsen av Israel. Svært få jøder ble latt tilbake etter år 70. I 2000 år var landet besatt og angrepet av forskjellige politiske makter og religioner inntil det jødiske folk igjen kunne komme tilbake i det 20de århundre og gjenerobre Jerusalem i 1967. Ordet "helligdommen" som er brukt her (v.14) er forskjellig fra det som er brukt i v.11. Det er mere omfattende og inkluderer både landet og folket.

2. Forfalsket kristendom

"Han skal gjøre fryktelig stor skade og ha framgang med alt det han foretar seg. Mektige fyrster og de helliges folk skal han ødelegge. Fordi han er klok, skal hans svikefulle framferd lykkes for ham. Han skal opphøye seg i sitt hjerte." (v.24-25).

Av det vi har sett under "det lille horns rolle" gir detaljene i denne profetien en dobbel oppfyllelse. Vi kan derfor koble disse ord også til forfalsket kristenhet. De forteller om forhold vi kan kjenne igjen, med forfølgelse av sanne troende mennesker og dikte opp læresetninger som består av påfunn og tilføyelser som ikke stemmer med Bibelens budskap (kap.7;8, kap.8;19, 23, 24, 25).

3. Endetiden

"Ja, mot fyrstenes fyrste skal han sette seg opp, men uten menneskehånd skal han bli knust. Synet om aftener og morgener, som det var tale om, er sannhet. Men gjem du synet, for det sikter til en fjern fremtid" (v.25-26).

Slik tar visjonen oss helt til endetiden når det lille horn blir knust, men uten menneskehånd. Dette handler om det samme som knusingen av billedstøtten –

Profeten Daniels Bok

"men ikke med hender" (2;34). Det betyr at det blir Guds handling, og ikke menneskers, og dette vil bli oppfylt ved Jesu annet komme (Matt.21;42-44, 1Kor.15;23-28).

Dette bekrefter også at Rom, det siste verdensrike, vil eksistere ikke bare i det første århundre, men også ved Jesu gjenkomst, og da vil det bekjempe ham. Men i visjonen får vi ingen detaljer om hvilket bilde vi skal kunne danne oss av dette verdensrike. Dette bilde får vi først etterhvert som forseglingen av de skulte ord i Daniels bok blir brutt i Johannes Åpenbaring 5;1 og 5.

Hensikten med visjonen

La oss se på versene 13-19 som vil hjelpe oss til å forstå visjonens hensikt. Den blir beskrevet som visjonen om "det stadige offer" (v.13). Dette blir bekreftet av engelen Gabriel som kaller den "synet om aftener og morgener" (v.26) og dette betyr de daglige ofringer. Og dette er den riktige beskrivelse. Gabriels beskrivelse retter vår oppmerksomhet på slutten av ofringene og begivenhetene i forbindelse med dette. Det er to ting som kommer fram som årsaken til at engelen retter oppmerksomhet mot at de daglige ofringer skal opphøre. Begge disse årsaker var nye for Daniel:

- Ofringen av Jesus. Dette gjorde de daglige ofringene under Moseloven unødvendige.
- Romernes ødeleggelse av templet og forkastelsen av Israel.

Ofringen av Jesus

Daniel fikk ingen forklaring på at romerne satte seg opp mot "*fyrstenes fyrste*", som vi idag kan se handler om korsfestelsen av Jesus. Daniel måtte vente til Gabriels annet besøk, beskrevet i kap.9 for å forstå meningen. Men en orientering ble varsomt brakt på bane ved å peke på Daniels dødelighet og at det var nødvendig med et offer for å oppnå evig liv. Skriftstedene som kommer etter visjonen viser at Daniel er et dødelig menneske (versene 14-18). En engel talte til Daniel, men han kunne ikke forstå visjonen. Det var behov for Gabriel, en engel med spesielle evner til å kommunisere med dødelige mennesker, for å forklare visjonen. En annen engel, som talte med "*et menneskes røst*" ropte på Gabriel for å forklare visjonen for Daniel. Gabriel hadde en skikkelse som så ut som en mann, og tiltalte Daniel med "*menneskebarn.*"

Daniel opplevde en symbolsk død og oppstandelse, som viste at han måtte dø for å kunne oppleve sitt elskede og lovede rike. For å oppnå dette, hadde han behov for et offer som ville gjøre det mulig for ham å bli oppreist til evig liv. De vidunderlige visjoner om Guds rike som Daniel hadde fått, ville ikke ha noen mening uten ofringen av Jesus. Han var blitt fortalt at dette rike ville vare til evig tid, så det var tydelig at dødelige mennesker ikke ville være istand til å arve dette. Derfor måtte de daglige ofringer opphøre, fordi de ikke var istand til å overvinne og fjerne synd og død. Et større offer var nødvendig for å gi frelse og evig liv i Guds rike.

Ødeleggelse av Israel

Men Gabriels forklaring i dette kapittel handler imidlertid spesielt om utslettelsen av Israel. Det Daniel først og fremst måtte forstå, var at hans lands synder ennå ikke

Profeten Daniels Bok

hadde nådd sin fylde. At de hadde ofret hans Messias, hadde han begynt å oppfatte. Og det ville bli den siste del av landets synder.

Dette riktignok fører til frelse, men samtidig til Israel utslettelse. Avslutningen av det stadige offer var lærerikt, fordi det var et tegn på begynnelsen av en lang periode da landet ble forkastet. Denne tredje profeti åpenbarer at den endelige gjennomførelsen av Guds hensikt skulle skje mange år etter Daniels død, selv om det aldri var noen tvil om at Gud hadde full kontroll og at enden ville komme.

Konklusjon

Korsfestelsen av Jesus førte til både adspredelsen av jødene, og forsoning med Gud for dem som søkte ham. Begge disse kjensgjerninger bruker Paulus til å forklare denne visjon. Han taler om jødene og sier: *"deres fall er blitt til en rikdom for verden" (Rom.11;12)* og *"For er verden blitt forlikt med Gud ved deres forkastelse, hva annet vil da deres antakelse bli enn liv av døde?" (Rom.11;15).*

Den lange perioden med Israels forkastelse, var i virkeligheten Guds nåde i handling, selv om den virket hård for Daniel. Den ga muligheten til at evangeliet kunne bli forkynt over hele verden og anledning for hedningene til å finne frelse. Men Israels fall bedrøvet Gud og vil ikke vare lenger enn det var nødvendig, for *"Forherdelsen er for en del kommet over Israel, inntil hedningenes fylde er kommet inn" (Rom.11;25).*

Med det Nye Testamente tilgjengelig er det lett for oss å forstå disse ting, men Daniel var fullstendig forvirret (v.27). Han besvimte og var syk mange dager. Selv om det fremgår av teksten at han drøftet visjonen med sine venner, var det ingen som forstod den. Han måtte vente i 10 år til Gabriel kom til ham igjen for å gi ham den fullstendige forklaring om ofringen av Jesus. Denne annen, fullstendige forklaring er den vi kaller "De sytti ukers profeti", som utgjør det viktigste budskap i kapittel 9.

De 2300 aftener og morgener (v.13-14)

En engel spør en annen engel om hvor lang tid synet gjelder om. Fra sammenhengen forstår vi at dette handler om forkastelsen av Israel som følge av begivenhetene i år 70 e.Kr. Tidsperioden som ble oppgitt er 2300 aftener og morgener, og det handler om de daglige ofringer som ble ofret hver kveld og morgen. Hvis vi forutsetter at dag-for-år prinsippet brukes, gjelder dette en periode på 2300 år.

Jødene gjenvant Jerusalem i 1967 under 6-dagens krigen. 2300 år tidligere bringer oss til tiden da Aleksander den store erobret Jerusalem fra perserne år 332 f.Kr. og profetien om Aleksander den store begynner med geitebukken som symbol.

Men som med alle tidsperioder og tidsangivelser hos Daniel er det ikke lett å være sikker på når begivenhetene begynte og vanskelig å datere dem. Derfor tilbyr vi denne løsning rett og slett bare som en mulig forklaring.

	VISJONEN	OPPFYLLELSEN
	Væren	Medo-Persia 538-331 f.Kr.
	Geitebukken med et veldig horn	Greske verdensriket Aleksander den Store 331-323 f.Kr.
	Geitebukken med 4 horn	Greske verdensriket delt i 4 deler 323-63 f.Kr.
	Geitebukken med et lite horn	Romerriket og dets etterkommere 63 f.Kr inntil Guds rikets opprettelse
	Hornet er knust uten menneskehånd	Dommensdag ved Jesu gjenkomst

Den symbolske død og oppstandelse

I vers 18 leser vi at Daniel gjennomgikk en symbolsk død og oppstandelse. Det er en lignelse utført ved en handling som er brukt flere steder i Skriftene. Vi finner den i Abrahams liv (1.Mos.15;12), apostelen Johannes (Åp.1;17) og i Daniel kap.10;8-10. I dette kapitlet blir Daniel fortalt at han var dødelig. Han ville dø før Guds rike blir opprettet, og ville være avhengig av Guds nåde og frelsesverket av hans Messias for å bli oppreist fra de døde i endetiden.